

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/35/2025
Identifikačné číslo spisu: 8121209904
Dátum vydania rozhodnutia: 31.03.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:8121209904.3

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a členov senátu JUDr. Jany Bajánkovej a JUDr. Jany Haluškovej v spore žalobcov 1/ R. Š., narodenej XX. R. XXXX a 2/ C. Š., narodeného XX. S. XXXX, obidvaja bytom W. Č.. XXX, zastúpení advokátom JUDr. Danielom Tarbajom, Stropkov, Zámocká č. 525/28, proti žalovanému Prima banka Slovensko, a. s., Žilina, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, právne zastúpenému advokátskou kanceláriou SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o., Bratislava, Štefánikova č. 8, IČO: 36 853 186, o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 7Csp/170/2021, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 24. októbra 2024 sp. zn. 7CoCsp/23/2024, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalobcovi 1/ a žalobcovi 2 priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanému v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej iba „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 30. marca 2022 sp. zn. 7Csp/170/2021 - 54 rozhodol tak, že:

I. Súd u r č u j e , že úver poskytnutý na základe Zmluvy o spotrebnom úvere č. XXX XXX zo dňa 18.07.2013 je bezúročný a bez poplatkov.

II. Súd u r č u j e , že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o spotrebnom úvere č. XXX XXX zo dňa 18.07.2013 v článku 5. Úročenie, bod 5., v znení:

„Zmluvné strany sa dohodli, že pri úhrade omeškanej Splátky úveru alebo splátky Úrokov alebo Úroku z omeškania, resp. celej Pohľadávky banky po splatnosti úveru sa prijatá suma zaúčtuje v poradí: náklady spojené s uplatnením omeškanej Splátky/zostatku Úveru, resp. celej Pohľadávky banky, Úrok z omeškania, Úroky, Poplatky a Splátka úveru/zostatok Úveru.“ je neprijateľná.

III. Súd u r č u j e , že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o spotrebnom úvere č. XXX XXX zo dňa 18.07.2013 v Prílohe č. 1 Prehľad poplatkov, odsek Iné služby v znení:

„ Upomienky o nezaplatení dlžnej sumy zo spotrebného úveru, spotrebného úveru pre štúdium na

vysokej škole, spotrebného úveru na stavebné sporenie:

1. upomienka - o nezaplatení dlžnej sumy 20,- EUR

2. upomienka - o nezaplatení dlžnej sumy 20,- EUR.“ je neprijateľná.

IV. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcom náhradu trov konania v rozsahu 100%, o výške ktorej bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením.

1.1. Po vecnej stránke zistil, že žalobcovia ako dlžníci uzatvorili s právnym predchodcom žalovaného dňa 18. 07. 2013 Zmluvu o spotrebnom úvere (ďalej tiež „zmluva“), na základe ktorej im bol poskytnutý úver vo výške 2.300 eur, ktorý sa zaviazali splácať v 60-tich mesačných splátkach vo výške po 45,47 eur a konečná splatnosť úveru bola dohodnutá ku dňu 15. 07. 2018; úver bol žalobcami predčasne splatený 21. 02. 2014. V čl. 2 zmluvy sú uvedené celkové náklady dlžníka spojené s úverom vo výške 2.728,20 eur, zmluva však neobsahuje celkovú čiastku úveru vyžadovanú v § 9 ods. 2 písm. j) zák. č. 129/2010 Z. z. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) zo dňa 20. 09. 2021 sp. zn. 7Cdo/234/2021, v ktorom najvyšší súd skonštatoval, že „celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom“ a „celková čiastka, ktorú spotrebiteľ musí zaplatiť“ nie sú identickými pojmami. Absencia doby trvania zmluvy a celkovej čiastky úveru spôsobila podľa okresného súdu bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru v súlade s ust. § 11 ods. 1 písm. b) zák. č. 129/2010 Z. z. Zmluvné dojednanie článku 5, bodu 5. zmluvy obsahujúce dohodu zmluvných strán, že pri úhrade omeškanej splátky úveru alebo splátky úrokov alebo úroku z omeškania, resp. celej pohľadávky banky po splatnosti úveru sa prijatá suma zaúčtuje v poradí: náklady spojené s uplatnením omeškanej splátky/zostatku úveru, resp. celej pohľadávky banky, úrok z omeškania, úroky, poplatky a splátka úveru/zostatok úveru vyhlásil okresný súd za neprijateľnú zmluvnú podmienku pre absenciu jej individuálneho dojednania a pre jej nevyváženosť umožňujúcu žalovanému postupovať pri účtovaní platieb na dlh nepredvídateľne a netransparentne. Neprijateľnosť zmluvnej podmienky o účtovaní poplatkov za upomienky pri nezaplatení dlžnej sumy vo výške 20 eur pri prvej upomienke a vo výške 20 eur pri druhej upomienke zakomponovanej žalovaným do nepodpísanej prílohy k zmluve na vopred pripravenom tlačive, keď žalobcovia znenie tejto podmienky a výšku tohto poplatku nemohli žiadnym spôsobom ovplyvniť, videl okresný súd v tom, že spotrebiteľ nemôže znášať akékoľvek výdavky dodávateľa, ktoré môžu vzniknúť s vymáhaním pohľadávky a ktoré si on sám určí pevnou sumou vopred.

1.2. Výrok o náhrade trov konania súd prvej inštancie zdôvodnil ustanoveniami § 255 ods. 1 a § 262 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného, rozsudkom zo dňa 30. 01. 2023 sp. zn. 7CoCsp/31/2022 potvrdil rozsudok (výrok I.) a žalobcom priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % (výrok II.). V dôsledku dovolania podaného zo strany žalovaného, najvyšší súd uznesením zo dňa 31. 07. 2024 sp. zn. 5Cdo/189/2023 zrušil rozsudok Krajského súdu v Prešove z 30. januára 2023 sp. zn. 7CoCsp/31/2022 a vec vrátil na ďalšie konanie. Odvolací súd podľa najvyššieho súdu nezaujal nijaké stanovisko k dovolateľom namietanému šikanóznemu výkonu práva žalobcov poukazujúc na čl. 5 základných princípov CSP, a preto konanie na odvolacom súde trpelo vadou zmätočnosti v intenzite porušujúcej právo na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP.

2.1. Odvolací súd na odvolanie žalovaného, v poradí druhým rozsudkom z 24. októbra 2024 sp. zn. 7CoCsp/23/2024 rozhodol tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (výrok I.) a žalobcom priznal náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania v rozsahu 100 % (výrok II.).

2.2. Po zrušení a vrátení veci dovolacím súdom na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, odvolací súd v zmysle zásad ust. § 379, § 380 a § 381 CSP preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalovaného nie je opodstatnené. Vo veci v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodенý správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinstančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkázal s výnimkou určitej pojmovej nesprávnosti vo vzťahu ku konštatovaniu, že v zmluve nie je uvedený údaj o celkovej čiastke úveru vyplývajúci z ust. § 9 ods. 2 písm. j) zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy. Zákonodarca v tomto ustanovení nepoužil slovné spojenie „celková čiastka úveru“, ale slovné

spojenie „celková čiastka, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť“. Uvedené pochybenie však vplyv na správnosť napadnutého rozsudku nemalo.

2.3. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku poukázal na ust. § 9 ods. 2 písm. j) zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy, podľa ktorého zmluva o spotrebiteľskom úvere, okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítanú na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; pritom sa uvedú všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov. Zmluva o spotrebiteľskom úvere uzatvorená dňa 18. 07. 2013 neobsahovala údaj o celkovej čiastke, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť a neobsahovala ani údaj o celkových nákladoch spotrebiteľa ako predpokladu potrebného pre výpočet RPMN. V zmluve uvedená suma 2.728,20 eur je označená ako celkové náklady dlžníka spojené s úverom. Vzhľadom k absencii celkovej čiastky, ktorú spotrebiteľ musí zaplatiť v zmluve o spotrebiteľskom úvere, je záver prvostupňového súdu vecne správny.

2.4. Podľa ust. § 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom v čase uzatvárania zmluvy, zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti úveru. Eurokonformným výkladom ustanovenia § 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom do 30. 04. 2018, ktorý je v danom prípade nielen možný, ale aj potrebný, je nutné dospieť k záveru, že v zmluvách uzatváraných podľa zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom do 30. 04. 2018 nemožno od dodávateľov (veriteľov) žiadať, aby v nich uvádzali presný termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru a pokiaľ ust. § 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z. z. uvádzalo tento pojem („termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru“), je za použitia eurokonformného výkladu práva možné dospieť k záveru, že toto ustanovenie len vyjadruje požiadavku na uvedenie „dĺžky, či doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere“. Z dôvodovej správy k zákonu č. 129/2010 Z. z. v žiadnom prípade nevyplýva, že by zámerom zákonodarcu bolo, aby ustanovenie § 9 ods. 2 písm. f) tohto zákona sprísnilo požiadavku zakotvenú v Smernici, teda to, aby zmluva o úvere upravovala okrem dĺžky trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere aj termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru dokonca v podobe konkrétneho dátumu. Aj podľa uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. 11. 2021 sp. zn. 2Cdo/69/2020, uverejneného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 2/2022 pod č. 16, podľa zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom do 30. apríla 2018 nie je potrebné uvádzať presný termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru. Bez akýchkoľvek pochybností je zrejmé, že zmluva o spotrebiteľskom úvere musí obsahovať údaj o dobe trvania zmluvy. V prejednávanej veci v Zmluve o spotrebiteľskom úvere zo dňa 18. 07. 2013 absentuje údaj o dobe trvania zmluvy. Je v nej uvedený len termín konečnej splatnosti, ktorý ale uvádzať nie je potrebné.

2.5. S neuvedením doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere (§ 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy) a s neuvedením celkovej čiastky, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť (§ 9 ods. 2 písm. j) zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy) je spojený následok v podobe bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, čo priamo vyplýva z ust. § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy.

2.6. Zmluvné ustanovenie v článku 5, bode 5. Zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo dňa 18. 07. 2013 poskytlo žalovanému v priamom rozpore s ustanovením § 566 ods. 2 Občianskeho zákonníka možnosť započítať platby žalobcov aj na iný účel ako je prioritné splácanie istiny. Takáto zmluvná podmienka založila nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a je v rozpore s generálnou klauzulou uvedenou v ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Podľa ust. § 566 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pri čiastočnom plnení peňažného dlhu sa plnenie dlžníka započítava najprv na istinu a potom na úroky, ak dlžník neurčí inak. Táto zmluvná podmienka nebola so žalobcami ako spotrebiteľmi osobitne vyjednaná, je hrubo nevyvážená, pretože nerešpektuje nepochybný a oprávnený ekonomický záujem žalobcov na tom, aby najskôr splatili istinu úveru, ktorá je základom pre úročenie pohľadávky, ale pripúšťa v tak závažnej otázke, akou je rozhodnutie o účele platby spotrebiteľa ľubovôľu dodávateľa, teda jeho svojvoľné rozhodnutie o výške nielen príslušenstva, ale v konečnom dôsledku aj o výške samotnej istiny pohľadávky. Ide preto o neprijateľnú zmluvnú podmienku, tak ako to konštatoval súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí.

2.7. Podľa odvolacieho súdu sú právne bezvýznamné tiež námietky žalovaného vo vzťahu k poplatkom za dve upomienky v celkovej výške 40 eur. Ust. § 369c Obchodného zákonníka v spojení s ust. § 2

Nariadenia vlády č. 21/2013 Z. z. určuje výšku paušálnej náhrady nákladov spojených s uplatnením pohľadávky sumou 40 eur jednorazovo bez ohľadu na dĺžku omeškania, avšak tieto ustanovenia na prejednávanej vec aplikovať nie je možné. Ust. § 369c ods. 2 Obchodného zákonníka totiž neumožňuje použitie práva na paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky v prípade, ak záväzok vznikol zo spotrebiteľskej zmluvy a dlžníkom je spotrebiteľ.

2.8. Nie je možné stotožniť sa ani s námietkami žalovaného o šikanóznom výkone práva žalobcov nepoužívajúcim súdnu ochranu v zmysle článku 5 základných princípov Civilného sporového poriadku, v dôsledku čoho nemožno priznať nárok po uplynutí viac než 8 rokov od dobrovoľného predčasného splatenia úveru žalobcami. Využitie oprávnenia žalobcov podanou žalobou domáhať sa určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru a určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok nepredstavuje šikanóznym výkonom práva. Oprávnenie súdu priznať žalobcami požadované nároky po uplynutí viac než 8 rokov od dobrovoľného predčasného splatenia úveru žalobcami, nie je okolnosťou spôsobilou sankcionovať spotrebiteľov neúspechom v súdnom konaní za to, že sa domáhali bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru z dôvodu nedostatku obsahových náležitostí zmluvy a určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok, pričom je nepochybné, že samotná zmluva bola obsahovo koncipovaná poskytovateľom úveru, teda právnym predchodcom žalovaného. Opodstatnené uplatňovanie nárokov zo strany žalobcov nemožno označiť za zneužitie práva.

2.9. Úspešným žalobcom priznal náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania v rozsahu 100 % podľa ust. § 396 ods. 1, § 453 ods. 3 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 a ods. 2 CSP s tým, že o výške náhrady týchto trov rozhodne súd prvej inštancie.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodil z ustanovení § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

3.1. V danom prípade sa odvolací súd podľa žalovaného dopustil porušenia práva žalovaného na spravodlivý proces tým, že pri odôvodnení rozhodnutia sa nevysporiadal s podstatnými argumentami uvádzanými žalovaným, a to:

a) argument, že pri podaní žaloby ide o šikanóznym výkonom práva z dôvodu, že medzi dobrovoľným predčasným splatením úveru žalobcami a podaním žaloby uplynulo 8 rokov. Podstata argumentácie žalovaného spočívala práve v dobe, ktorá uplynula medzi zánikom zmluvy (teda zánikom ohrozenia práv žalobcov existenciou neprijateľnej zmluvnej podmienky) a podaním žaloby. K tomuto argumentu sa odvolací súd vôbec nevyjadril. A contrario by z absencie odôvodnenia mohlo byť odvodené, že 8 rokov nie je dostatočná doba, aby bolo možné podať takúto žalobu. Uvedený argument je pre rozhodnutie tejto veci taký podstatný (z dôvodov uvádzaných v bode V pri otázke E tohto dovolania), že naňho musí byť poskytnutá špecifická odpoveď, ktorá v rozhodnutí stále absentuje;

b) pri úvahách o neprijateľnosti zmluvnej podmienky v čl. 5 bod 5 úverovej zmluvy odvolací súd nezohľadnil, že ide o určenie spôsobu započítania splátok pri úhrade omeškanej splátky a k tomuto podstatnému argumentu sa vôbec nevyjadril;

c) odvolací súd sa nevysporiadal s otázkou primeranosti sumy poplatku za upomienku, ktorú primeranosť žalobca odvodzoval, že takáto celková suma poplatkov za predpokladané upomienky je prípustná aj právnym poriadkom (teda ju nemožno považovať en bloc za neprimeranú).

3.2. Nesprávne právne posúdenie zhrnul do formulácie piatich právnych otázok a tvrdí, že uvedené právne otázky, od vyriešenia ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, neboli zatiaľ v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešené:

A) Splnenie náležitostí podľa § 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom do 30. apríla 2018 uvedením dátumu konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru;

B) Je podľa § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom do 30. 4. 2018 postačujúce, ak je v zmluve o spotrebiteľskom úvere celková čiastka, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, označená slovným spojením „celkové náklady dlžníka spojené s úverom“?;

C) Je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, ktorá oprávňuje banku pri omeškaní dlžníka so splácaním spotrebiteľského úveru modifikovať spôsob započítania platieb tak, že prijatá suma sa zaúčtuje prednostne na náklady spojené s uplatnením omeškanej splátky a následne v poradí na úroky z omeškania, úroky, poplatky a splátku istiny úveru?;

D) Je neprijateľnou zmluvnou podmienkou ustanovenie zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktoré

umožňuje banke uplatniť si voči spotrebiteľovi pri porušení jeho povinností uhradiť dlžnú sumu poplatok za najviac dve upomienky, a to vo výške 20 eur za každú z nich?;

E) Možno považovať žalobu o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, podanú po viac ako ôsmich rokoch od dobrovoľného predčasného splatenia úveru, za šikanózný výkon práva (čl. 5 CSP)?.

3.3. Podľa názoru dovolateľa majú byť dovolacie otázky zodpovedané takto:

A) Náležitosti uvedené v ustanovení § 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom do 30. apríla 2018 sú splnené aj v prípade, ak zmluva určuje dobu jej trvania uvedením dátumu konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru.

B) Podľa § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom do 30. 4. 2018 je postačujúce, ak je v zmluve o spotrebiteľskom úvere celková čiastka, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, označená slovným spojením „celkové náklady dlžníka spojené s úverom“.

C) Neprijateľnou nie je zmluvná podmienka, ktorá oprávňuje banku pri omeškaní dlžníka so splácaním spotrebiteľského úveru modifikovať spôsob započítania platieb tak, že prijatá suma sa zaúčtuje prednostne na náklady spojené s uplatnením omeškanej splátky a následne v poradí na úroky z omeškania, úroky, poplatky a splátku istiny úveru.

D) Neprijateľnou zmluvnou podmienkou nie je ustanovenie zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktoré umožňuje banke uplatniť si voči spotrebiteľovi pri porušení jeho povinností uhradiť dlžnú sumu poplatok za najviac dve upomienky, a to vo výške 20 eur za každú z nich.

E) Žalobu o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, podanú po viac ako ôsmich rokoch od dobrovoľného predčasného splatenia úveru, možno považovať za šikanózný výkon práva (čl. 5 CSP).

4. Žalobcovia vo svojom vyjadrení zo dňa 17. februára 2025 k dovolaniu žalovaného navrhli, aby dovolací súd postupom podľa § 447 písm. f) CSP uznesením dovolanie odmietol, alternatívne dovolanie ako nedôvodné rozsudkom zamietol. Zároveň požadujú, aby bol žalovaný zaviazaný k náhrade trov dovolacieho konania voči žalobcom v rozsahu 100 %.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné, nie však dôvodné.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolací súd najskôr skúmal existenciu prvého z dovolateľom uplatnených dovolacích dôvodov, ktorým je tzv. vada zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Z ustanovenia § 420 písm. f) CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne

konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

9. Z hľadiska obsahového (§ 124 ods. 1 CSP) dovolateľ v dovolaní namielol nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho súdu z dôvodu, že pri odôvodnení rozhodnutia sa nevysporiadal s podstatnými argumentami uvádzanými žalovaným.

10. K námietkam žalovaného týkajúcim sa nedostatkov odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu treba uviesť, že právo na istú kvalitu súdneho konania, ktorého súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový (skutočný) stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné, neudržateľné ani prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa má uskutočňovať aj v ústavnom a zákonom procesnoprávnom rámci, ktorý predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Séria A, č. 254-B, str. 49, § 30). Inak povedané, judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument účastníka konania, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

11. Vo svetle uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu napadnutý dovolaním žalovaného spĺňa kritériá pre odôvodnenie rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 CSP, preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený, či zjavne arbitrárny (svojvoľný). Odvolací súd sa stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, že spotrebiteľský úver poskytnutý žalobcom zo strany banky (žalovaného) je bezúročný a bez poplatkov a potvrdil aj neplatnosť dvoch neprijateľných zmluvných podmienok týkajúcich sa započítania platieb dlžníka a nákladov na upomienky. Z odôvodnenia rozhodnutí obidvoch súdov nižších stupňov, chápaných v ich organickej jednote ako celok (I. ÚS 259/2018) je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil súd prvej inštancie, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnemu posúdeniu. V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd prijaté rozhodnutie náležite vysvetlil. Odôvodnenie jeho rozsudku zodpovedá aj základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia,

vyplýva z neho vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Odvolací súd sa dostatočným spôsobom vysporiadal s relevantnými odvolacími námietkami žalovaného.

a) K námietke, že odvolací súd sa nevyjadril k argumentu žalovaného o šikanóznom výkone práva žalobcov v tom zmysle, že žalobu podali až po 8 rokoch od predčasného splatenia úveru, dovolací súd uvádza, že je nedôvodná. Odvolací súd sa venoval tejto argumentácii žalovaného aj s poukazom na zrušujúce rozhodnutie dovolacieho súdu a svoje závery zhrnul do bodov 52, 55, 56, 58 a 60 rozsudku. Odvolací súd uviedol, že výkon práva, ktorý je v súlade s dobrými mravmi nie je zneužitím práva ani vtedy, ak už uplynula dlhšia doba, od kedy bolo možné toto oprávnenie zo strany spotrebiteľov využiť na súde. Poukázal na to, že žalovaný mal, vzhľadom na svoje postavenie na trhu, pri príprave zmluvnej dokumentácie rešpektovať zákony a pokiaľ tak neurobil, je povinný podrobiť sa súdnej kontrole zmlúv, ktoré boli koncipované práve ním ako dodávateľom bankového produktu.

b) K námietke, že pri úvahách o neprijateľnosti zmluvnej podmienky v čl. 5 bod 5 úverovej zmluvy odvolací súd nezohľadnil, že ide o určenie spôsobu započítania splátok pri úhrade omeškanej splátky a k tomuto podstatnému argumentu sa vôbec nevyjadril, dovolací súd uvádza, že námietka nie je dôvodná a upriamuje pozornosť na bod 50 rozsudku dovolacieho súdu. Cit.: „Podľa ust. § 566 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pri čiastočnom plnení peňažného dlhu sa plnenie dlžníka započítava najprv na istinu a potom na úroky, ak dlžník neurčí inak. Táto zmluvná podmienka nebola so žalobcami ako spotrebiteľmi osobitne vyjednaná, je hrubo nevyvážená, pretože nerešpektuje nepochybný a oprávnený ekonomický záujem žalobcov na tom, aby najskôr splatili istinu úveru, ktorá je základom pre úročenie pohľadávky, ale pripúšťa v tak závažnej otázke, akou je rozhodnutie o účele platby spotrebiteľa ľubovôľu dodávateľa, teda jeho svojvoľné rozhodnutie o výške nielen príslušenstva, ale v konečnom dôsledku aj o výške samotnej istiny pohľadávky. Vzťah sa tak v tejto otázke stáva pre žalobcov ako spotrebiteľov netransparentným a konanie dodávateľa nepredvídateľným. V prípade nezaplatenia splátok môže veriteľ od zmluvy odstúpiť (ak to bolo dohodnuté) prípadne úver predčasne zosplatiť a takto udržiavať základ pre narastanie úrokov z omeškania zo stále nezaplatenej istiny. Dojednaná zmluvná podmienka nielenže zakladá hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech žalobcov ako spotrebiteľov, pretože nerešpektuje ich vôľu a oprávnené záujmy a umožňuje dodávateľovi bezvýhradne presadzovať jeho ekonomické záujmy, ale aj odporuje ustanoveniu § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s ust. § 566 Občianskeho zákonníka. Ide preto o neprijateľnú zmluvnú podmienku, tak ako to konštatuje súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí.“ Z uvedeného je zrejmé, že nie je podstatné, či ide o upomienku v súvislosti s omeškaním dlžníka alebo z titulu inej udalosti, resp. okolnosti, ale ide o podmienku, ktorá nebola s dlžníkom individuálne dohodnutá a zároveň spôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa s poukazom na jeho obchodné záujmy a hlavne narastanie príslušenstva pohľadávky veriteľa, ak nie je istina splácaná ako prvá.

c) K námietke, že odvolací súd sa nevysporiadal s otázkou primeranosti sumy poplatku za upomienku, ktorú primeranosť žalobca odvodzoval, že takáto celková suma poplatkov za predpokladané upomienky je prípustná aj právnym poriadkom (teda ju nemožno považovať en bloc za neprimeranú), je potrebné konštatovať, že je tiež nedôvodná. Odvolací súd v bode 51 rozsudku potvrdil, že ustanovenie úverovej zmluvy o práve veriteľa účtovať dlžníkovi poplatok za upomienky je neprijateľná zmluvná podmienka. Z odôvodnenia rozsudku prvostupňového súdu, ktorý tvorí s rozsudkom dovolacieho súdu jeden celok, tiež vyplýva, že pokiaľ banka používa paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky veriteľa v spotrebiteľských vzťahoch, je tento inštitút neprípustný, pretože výška upomienky v sume 20 eur celkom zrejme presahuje administratívne náklady banky spojené s vystavením upomienky. Má tak jednoznačne sankčný charakter a popiera tak účel upomienky ako takej. Zároveň túto podmienku nemohol spotrebiteľ ovplyvniť, nakoľko tzv. „poplatok za upomienky“ bol zakomponovaný do nepodpísanej prílohy k zmluve o spotrebnom úvere na vopred pripravenom tlačive zo strany žalovaného ako dodávateľa.

Argumentácia dovolacieho súdu je vzhľadom na vyššie uvedené koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné. Závery, ku ktorým odvolací súd dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Dovolací súd pripomína, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa

preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Dovolateľ v dovolaní neuvádza relevantné skutočnosti, ktoré by neboli zistené a vyhodnotené v základnom konaní. Dovolací súd konštatuje, že nezistil nepreskúmateľnosť predmetného rozhodnutia tým, že by odvolací súd nereagoval na všetky podstatné argumenty žalovaného. S prihliadnutím na uvedené, nemožno hovoriť o porušení práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP.

12. Dovolací súd po zistení, že dovolanie žalovaného je podľa § 420 písm. f) CSP prípustné, avšak nedôvodné, pristúpil k skúmaniu existencie dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 a § 432 CSP. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. V ustanovení § 421 ods. 1 CSP je zakotvená záväznosť judikatúry ako nepriama záväznosť vyplývajúca z jej osobitej povahy, kde rozpor s judikatúrou zakladá možnosť dovolacieho prieskumu.

13. Pre všetky (tri procesné situácie, v ktorých ustanovenie § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť pritom len otázka právna, teda v žiadnom prípade nie otázka skutková. Civilný sporový poriadok v § 432 ods. 2 CSP uvádza spôsob, ako má dovolateľ dovolací dôvod podľa tohto ustanovenia vymedziť. Dovolateľ je povinný uviesť právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a zároveň uviesť, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

14. V súdnej veci žalovaný vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

15. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom.

16. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolací súd zdôrazňuje, že toto ustanovenie dopadá len na takú právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil, t. j. vysvetlil jej podstatu a uviedol súvisiace právne úvahy spolu s dôvodmi, pre ktoré zvolil práve riešenie, na ktorom založil svoje rozhodnutie a zároveň nebola doposiaľ riešená dovolacím súdom.

17. Dovolateľ sformuloval päť právnych otázok, ktorými namieta nesprávne právne posúdenie sporu odvolacím súdom. Dovolací súd potvrdzuje, že ide o právne otázky, ktoré odvolací súd riešil a založil na nich rozhodnutie. Ale z pohľadu uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP najvyšší súd konštatuje, že všetky právne otázky už boli zodpovedané dovolacím súdom, niektoré dokonca v samotnom zrušujúcom uznesení najvyššieho súdu v tejto veci zo dňa 31. júla 2024 sp. zn. 5Cdo/189/2023, okrem namietaného šikanózneho výkonu práva (právna otázka E), pre ktorú bolo v poradí prvé rozhodnutie odvolacieho súdu zrušené a vrátené na ďalšie konanie pre vadu zmätočnosti (nedostatočné odôvodnenie). Vzhľadom k uvedenému dovolací súd preskúmal, či sa súdy v nastolených

právných otázkach neodklonili od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

18. K právnej otázke A): „Splnenie náležitostí podľa § 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom do 30. apríla 2018 uvedením dátumu konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru“. Dovolateľ sa odvoláva na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. novembra 2021, sp. zn. 2Cdo/69/2020, publikovaným v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod č. R 16/2022 („V zmluvách o spotrebiteľských úveroch uzatváraných podľa zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom do 30. apríla 2018 nie je potrebné uvádzať presný termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru. Náležitosti uvedené v ustanovení § 9 ods. 2 písm. f) zákona sú splnené, ak zmluva obsahuje údaj o dobe trvania zmluvy a údaje, z ktorých možno určiť, dokedy povinnosť platiť úver s príslušenstvom trvá.“) a argumentuje rozsudkom Súdneho dvora EÚ zo dňa 9. 11. 2016 vo veci Home Credit Slovakia, a.s. proti Kláre Bíroovej, C-42/15, podľa ktorého môže byť úver určený za bezúročný a bez poplatkov iba v prípade, ak v súvislosti s nedostatkom zmluvy o úvere došlo k spochybneniu možnosti spotrebiteľa posúdiť rozsah svojho záväzku. Má za to, že pokiaľ zmluva obsahuje údaj o trvaní záväzku (čo zjavne obsahuje), je podľa právnej úpravy účinnej do 30. 4. 2018 irelevantné, či je tento údaj označený dobou trvania zmluvy alebo dátumom predpokladaného termínu konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru. V oboch prípadoch totiž spotrebiteľ môže posúdiť rozsah svojho záväzku. Podľa jeho názoru náležitosti uvedené v ustanovení § 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom do 30. apríla 2018 sú splnené aj v prípade, ak zmluva určuje dobu jej trvania uvedením dátumu konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru.

18.1. Podstatou položenej právnej otázky je to, či konečná splatnosť spotrebiteľského úveru je v danom prípade dobou trvania úverovej zmluvy. Dovolací súd konštatuje, že táto otázka bola vyriešená v zrušujúcom uznesení najvyššieho súdu v tejto veci zo dňa 31. júla 2024 sp. zn. 5Cdo/189/2023 a v uznesení najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30. novembra 2021 sp. zn. 2Cdo/69/2020. Dovolací súd uviedol, že ak súdy konštatovali, že bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru je spojená s neuvedením doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere (hoci zmluva obsahuje termín konečnej splatnosti úveru), postupovali správne. Z uvedeného je tiež zrejmé, že súdy poskytli v odôvodnení svojich rozsudkov vysvetlenie, prečo je z hľadiska bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru nepostačujúce uvedenie termínu konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru v písomnej úverovej zmluve (bod 10.2).

18.2. Dovolací súd uzatvára, že nezistil žiadny dôležitý dôvod, pre ktorý by sa mal od takto publikovaných záverov odchýliť, nakoľko konečná splatnosť úveru a dĺžka doby trvania zmluvy nie sú totožné pojmy. Kým konečná splatnosť úveru vyjadruje čas, dokedy má dlžník úver splatiť, dĺžka doby trvania zmluvy je širší časový úsek a môže sa stať, že presiahne konečnú splatnosť úveru. Aj Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES o zmluvách o spotrebiteľskom úvere rozlišovala dĺžku trvania zmluvy o úvere [článok 10 ods. 2 písm. c)] a počet splátok [článok 10 ods. 2 písm. h)]. Z pohľadu získania vedomosti dlžníka o obsahu svojho záväzku je potrebné tieto dva pojmy rozlišovať, pričom platí, ako judikoval najvyšší súd v rozhodnutí citovanom dovolateľom, dĺžka doby trvania zmluvy musí byť v zmluve výslovne vyjadrená, kým konečná splatnosť záväzku nemusí, ako sa aj ukázalo neskôr, keď zákonodarca túto požiadavku na náliežitosť úverovej spotrebiteľskej zmluvy vypustil zo zákona.

19. K dovolateľom položenej právnej otázke B): „Je podľa § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom do 30. 4. 2018 postačujúce, ak je v zmluve o spotrebiteľskom úvere celková čiastka, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, označená slovným spojením „celkové náklady dlžníka spojené s úverom“?“. Podľa § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom do 30. 4. 2018 je podľa dovolateľa postačujúce, ak je v zmluve o spotrebiteľskom úvere uvedená konkrétna celková čiastka, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, takým výrazom, pri ktorom priemerný spotrebiteľ nemá pochybnosť, čo táto informácia označuje. Preto možno údaj „celková čiastka, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť“ uvádzať aj pod akýmkoľvek iným názvom, vrátane označenia „celkové náklady dlžníka spojené s úverom“.

19.1. Dovolací súd opäť konštatuje, že položená právna otázka už bola riešená v zrušujúcom uznesení najvyššieho súdu v tejto veci zo dňa 31. júla 2024 sp. zn. 5Cdo/189/2023. V bode 10.3 najvyšší súd uviedol, že cit.: „Preskúmaním obsahu spisu a odôvodnením dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu a rozsudku súdu prvej inštancie, s ktorým tvoria kompletizujúcu jednotu dovolací súd nezistil absenciu odôvodnenia, jeho nezrozumiteľnosť alebo nejasnosť ani v časti týkajúcej sa povinnosti uviesť v zmluve o spotrebiteľskom úvere celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť. Obidva sudy nižších inštancií explicitne vysvetlili, že nie je možné stotožňovať celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť (v posudzovanej zmluve nedohodnutú), s celkovými nákladmi dlžníka spojenými s úverom (ktoré obsahuje posudzovaná zmluva), pretože ide o dva rôzne (samostatné), obsahovo odlišné inštitúty spotrebiteľského práva. Odvolací súd v 19. bode odôvodnenia svojho rozsudku po citácii § 9 ods. 2 písm. j) zák. č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy výslovne uviedol, že „Zmluva o spotrebnom úvere uzatvorená dňa 18. 07. 2013 neobsahovala údaj o celkovej čiastke, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť a neobsahovala ani údaj o celkových nákladoch spotrebiteľa ako predpokladu potrebného pre výpočet RPMN“. Zdôvodnil tiež, že vychádzal (rovnako ako okresný súd) z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 7Cdo/234/2021 a jeho záveru, že použitie pojmu celkové náklady dlžníka spojené s úverom v zmluve je skutkovou okolnosťou spôsobujúcou nezrozumiteľnosť tohto právneho úkonu pre rozpor medzi použitým pojmom a jeho obsahom a priradenie iného významu legálnym pojmom (celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom aj celková čiastka, ktorú spotrebiteľ musí zaplatiť sú samostatne definované v zák. č. 129/2010 Z. z.) je vylúčené.“

19.2. Nejde však o ojedinelé rozhodnutie najvyššieho súdu. V uznesení najvyššieho súdu zo dňa 29. 09. 2021 pod sp. zn. 7Cdo/234/2021 bola riešená obdobná právna otázka. Z bodu 14 cit.: „Najvyšší súd zistil, že suma 6945,20 €, je v zmluve označená názvom: „Celkové náklady dlžníka spojené s Úverom“. Skutočnosť, že zmluva použila nesprávny pojem (názov) je skutkovou okolnosťou, ktorá spôsobuje nezrozumiteľnosť tohto právneho úkonu, keďže nastal rozpor medzi použitým pojmom a jeho obsahom. Pojmy podmienky úveru, a to „celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom“ a „celková čiastka, ktorú spotrebiteľ musí zaplatiť“ sú samostatne definované priamo zákonom č. 129/2010 Z. z. zhodne so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. 04. 2008. Skutočnosť, že ide pojem použitý zákonom (legálna definícia) v zhodne so smernicou vylučuje, aby k takto definovaným pojmom bol priradovaný iný obsah, a to vzhľadom na povinnosť euro konformného výkladu. Dovolací súd súčasne vychádzal z toho, že išlo o spotrebiteľskú zmluvu, v ktorej jednotlivé použité pojmy sú prísne definované.“ Podobne sa vyjadril najvyšší súd aj v uznesení zo dňa 28. 02. 2024 sp. zn. 7Cdo/7/2023 (bod 18). Dovolací súd konštatuje, že nezaznamenal žiadny odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a dopĺňa, že v záujme získania dostatočného prehľadu o svojom záväzku spotrebiteľom je opätovne, ako pri položení právnej otázky A) dodávateľ povinný dôsledne používať jednotlivé pojmy tak, ako ich definovali príslušné spotrebiteľské smernice. O to viac, ak celkové náklady spojené s úverom za žiadnych okolností nevyjadrujú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť v súvislosti s úverom, nakoľko ide o širší pojem, ktorý príslušná Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2008/48/ES definuje ako „súčet celkovej výšky spotrebiteľského úveru a celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom“ [(čl. 3 písm. h)], t. j. celkové náklady sú len jednou z položiek celkovej čiastky, ktorú spotrebiteľ musí zaplatiť.

20. K dovolateľom položenej právnej otázke C): „Je neprijateľnou zmluvná podmienka, ktorá oprávňuje banku pri omeškaní dlžníka so splácaním spotrebiteľského úveru modifikovať spôsob započítania platieb tak, že prijatá suma sa zaúčtuje prednostne na náklady spojené s uplatnením omeškanej splátky a následne v poradí na úroky z omeškania, úroky, poplatky a splátku istiny úveru?“. Dovolateľ zdôrazňuje, že započítanie platieb sa aplikuje iba v čase omeškania spotrebiteľa, teda iba pri jeho zmluvnej delikvencii. Dlžník má znášať sankciu spojenú s tým a to tak, že ako prvé sa uhrádzajú náklady dodávateľa spojené s jeho porušením a až následne sa uhrádzajú ďalšie nároky v súlade so stanoveným poradím. V závere uvádza, že neprijateľnou nie je zmluvná podmienka, ktorá oprávňuje banku pri omeškaní dlžníka so splácaním spotrebiteľského úveru modifikovať spôsob započítania platieb tak, že prijatá suma sa zaúčtuje prednostne na náklady spojené s uplatnením omeškanej splátky a následne v poradí na úroky z omeškania, úroky, poplatky a splátku istiny úveru.

20.1. Dovolací súd opätovne konštatuje, že predmetnú právnu otázku už dovolací súd riešil v zrušujúcom uznesení najvyššieho súdu v tejto veci zo dňa 31. júla 2024 sp. zn. 5Cdo/189/2023, ako aj v

rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR (6Cdo/389/2015, 6Cdo/27/2018 a 2Cdo/289/2021). Dovolací súd nezistil procesnú vadu v odôvodnení odvolacieho súdu v súvislosti s hodnotením neprijateľnosti zmluvnej podmienky týkajúcej sa poradia započítania. Tým, že dovolací súd nevzhladol vadu zmätočnosti v odôvodnení napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, potvrdil správnosť právneho záveru súdov nižšieho stupňa o neprijateľnosti preskúmvanej zmluvnej podmienky o započítaní platieb dlžníka v prípade jeho omeškania. Dovolací súd dopĺňa, že súdy nižšieho stupňa pri rozhodnutí o neprijateľnej podmienke aplikovali § 566 ods. 2 OZ (pri čiastočnom plnení peňažného dlhu sa plnenie dlžníka započítava najprv na istinu a potom na úroky, ak dlžník neurčí inak.) v spojitosti s generálnou klauzulou podľa § 53 ods. 1 OZ, v tom zmysle, že modifikácia tohto ustanovenia spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a preto je neplatná. Súd nepoprel, že toto ustanovenie nie je kogentné a je možné ho dohodou upraviť inak, ako je v zákone uvedené. Avšak dohoda o zaúčtovaní platieb dlžníka v omeškaní podlieha spotrebiteľskej kontrole, a to „ex offio“. Z tohto pohľadu súd skúma, či dohoda nevytvára značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Tu je potrebné konštatovať, že spôsobuje, nakoľko dohoda neumožňuje najskôr znižovať istinu a potom hradiť príslušenstvo pohľadávky. Inak povedané, dohoda vytvára spotrebiteľovi ďalšie náklady a oddaľuje úhradu istiny. Nie je ani možné dohodu považovať za akúsi „sankciu“ za omeškanie dlžníka, pretože na sankcionovanie slúžia iné právne inštitúty. Na právnom závere, že modifikácia § 566 ods. 2 OZ v spotrebiteľských vzťahoch tak, že najprv sa uhrádza príslušenstvo pohľadávky a potom istina spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa podľa § 53 ods. 1 OZ a z toho dôvodu ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku, nie je čo meniť.

21. K dovolateľom položenej právnej otázke D): „Je neprijateľnou zmluvnou podmienkou ustanovenie zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktoré umožňuje banke uplatniť si voči spotrebiteľovi pri porušení jeho povinností uhradiť dlžnú sumu poplatkov za najviac dve upomienky, a to vo výške 20 eur za každú z nich?“ Argumentoval, že pri vystavení a zaslaní upomienky totiž vznikajú náklady, ktoré možno vyčíslieť jednoducho (napríklad poštovné, náklady na tlač a balenie), ale aj náklady, ktoré možno vyčíslieť len ťažko (osobné spracovanie úkonov súvisiacich s vystavením, odoslaním upomienky a kontrolou platby). Preto je nutné, aby sa určila konkrétna suma, ktorá bude v tomto prípade adekvátna. Podľa dovolateľa neprijateľnou zmluvnou podmienkou nie je ustanovenie zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktoré umožňuje banke uplatniť si voči spotrebiteľovi pri porušení jeho povinností uhradiť dlžnú sumu poplatkov za najviac dve upomienky, a to vo výške 20 eur za každú z nich.

21.1. Dovolací súd opätovne konštatuje, že danú otázku riešil v zrušujúcom uznesení najvyššieho súdu v tejto veci zo dňa 31. júla 2024 sp. zn. 5Cdo/189/2023, ako aj v rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR 6Cdo/141/2023 a 5Cdo/212/2021. Dovolací súd nezistil procesnú vadu v odôvodnení odvolacieho súdu v súvislosti s hodnotením neprijateľnosti zmluvnej podmienky týkajúcej sa upomienok. Táto otázka však bola riešená aj v rozsudku Najvyššieho súdu zo dňa 06. 03. 2019 sp. zn. 8Cdo/114/2017. Najvyšší súd vo vzťahu k poplatkom pre omeškanie spotrebiteľa, ktoré dodávateľ zakomponoval do tzv. „Cenníka“, vyslovil záver, že sú netransparentné, nakoľko zjavne nehradia skutočné náklady v súvislosti s nákladmi potrebnými na prístup k verejne telefónnej sieti spolu so službami. Účelom týchto poplatkov je získanie majetkového prospechu výlučne v prospech dodávateľa, teda predstavujú sankciu pre spotrebiteľa za porušenie jeho povinnosti riadne a včas v súlade so zmluvou platiť úhrady za poskytnuté služby, na čo slúžia iné právne inštitúty (napr. zmluvná pokuta, úroky z omeškania atď.). Pre spotrebiteľa je podľa odvolacieho súdu vždy neprijateľné spoplatňovanie akýchkoľvek úkonov a služieb dodávateľa, ktorými spotrebiteľovi neposkytuje skutočné protiplnenie, ale naopak tieto sú poskytované (vykonávané) vo vlastnom záujme dodávateľa. Právne posúdenie prvostupňovým a odvolacím súdom ohľadom poplatkov za upomienky, že majú jednoznačne sankčný charakter a že nepredstavujú skutočné náklady dodávateľa na ich spracovanie a v konečnom dôsledku ide o nevynútené plnenie, ktoré v žiadnom prípade nie je v prospech spotrebiteľa, ako sa snaží presvedčiť dovolateľ, je správne a dovolací súd sa neodklonil od ustálenej praxe najvyššieho súdu. Ustanovenie § 369c ods. 2 Obchodného zákonníka neumožňuje použitie práva na paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky, ak záväzok vznikol zo spotrebiteľskej zmluvy.

22. K dovolateľom položenej právnej otázke E): „Možno považovať žalobu o určenie neprijateľnosti

zmluvnej podmienky, podanú po viac ako ôsmich rokoch od dobrovoľného predčasného splatenia úveru, za šikanózne vykonanie práva (čl. 5 CSP)?“ Predmetom právneho posúdenia je, či možno uplynutím určitého časového úseku od momentu ukončenia zmluvy (v konkrétnom prípade 8 rokov) považovať žalobu o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru alebo žalobu o určenie neprijateľných zmluvných podmienok za šikanózne vykonanie práva spotrebiteľa (čl. 5 CSP). Osobitne to platí, pokiaľ spotrebiteľ úver predčasne splatil a nebolo voči nemu uplatnené ustanovenie, ktoré je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Podľa dovolateľa, žalobu o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, podanú po viac ako ôsmich rokoch od dobrovoľného predčasného splatenia úveru, možno považovať za šikanózne vykonanie práva (čl. 5 CSP).

22.1. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/101/2024 zo dňa 25. 06. 2025 a sp. zn. 7Cdo/7/2023 zo dňa 28. 02. 2024. V prvom prípade dovolací súd nezhliadol procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP v odôvodnení odvolacieho súdu ohľadom vznesenej námietky dovolateľa, že súdy ignorovali námietky žalovaného o potenciálnom šikanóznom výkone práva žalobcu a neskúmali, či nejde o konanie v rozpore s dobrými mravmi, keď žaloba bola podaná takmer po siedmich rokoch od uzavretia zmluvy, resp. takmer po piatich rokoch od splatenia úveru. Dovolací súd uzavrel, že cit.: „Skutočnosť, že žaloba bola podaná takmer po siedmich rokoch od uzavretia zmluvy, resp. takmer po piatich rokoch od splatenia úveru, nezakladá rozpor s dobrými mravmi, pričom aj z rozhodnutí najvyšších súdnych autorít vyplýva, že určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, resp. neprijateľných zmluvných podmienok nie je časovo obmedzené.“ Najvyšší súd v uznesení zo dňa 30. 01. 2019 sp. zn. 6Cdo/127/2017 tiež uviedol, že v prípade žaloby o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky z hľadiska vecnej legitímácie (na strane žalobcov) nemá právny význam zánik záväzku splnením dlhu a zároveň nejde o nárok z právneho vzťahu, ktorého právnym dôvodom je zmluva, teda o nárok vyplývajúci zo zmluvy, ale o nárok, ktorý vyplýva priamo zo zákona. Opačný názor by v podstate znamenal odňatie možnosti spotrebiteľovi domáhať sa práva na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách žalobou na súde, čo odporuje čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ako aj Smernici Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „Smernica“). Cieľom žaloby o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky nie je len to, aby individuálny spotrebiteľ bol chránený pred záväzkom voči nekalej podmienke uvedenej v spotrebiteľskej zmluve (aby ho táto nezaväzovala), ale obsahom je aj povinnosť dodávateľa nepoužívať ďalej nečestnú zmluvnú podmienku, najmä neuplatňovať z nej plnenie na súde a neprijímať plnenia z takejto podmienky. Predmetné uznesenie najvyššieho súdu bolo podrobené ústavnému prieskumu. Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení zo dňa 15. apríla 2020 sp. zn. III. ÚS 124/2020, ktorého účastníkom bol aj dovolateľ, doplnil, cit.: Ak má preto súd predmetom konania napadnutú zmluvnú podmienku podľa čl. 6 smernice, už by nemali byť pochybnosti o potrebnej intenzite záujmu spotrebiteľa na vyhlásení (určení) zmluvnej podmienky za neprijateľnú a že je tento záujem právny a naliehavý. Tento záujem je daný z povahy veci. Zmluvnú podmienku, ktorá bola súdom vyhlásená (určená) za nekalú, treba v zásade chápať tak, že nikdy neexistovala, takže nemôže voči spotrebiteľovi vyvolávať účinky. Určenie nekalej povahy tejto podmienky súdnym rozhodnutím musí v zásade viesť k navráteniu jeho právnej a skutkovej situácie, v ktorej by sa spotrebiteľ nachádzal, ak by uvedená podmienka neexistovala (rozsudok Súdneho dvora, Veľká komora, v spojených veciach C-154/15, C-307/15 a C-308/15, bod 61). Uvedený rozsudok prispel k odstráneniu pochybnosti o spätných účinkoch rozhodnutia súdu o určení neplatnosti zmluvnej podmienky a tieto účinky z dôvodu neprijateľnosti zmluvnej podmienky nemožno v zásade z hľadiska reštitúcie vzťahov časovo obmedzovať (body 72 a 73). Žalobu o určenie možno uplatniť už pri potencionálnej hrozbe vzniku ujmy (napr. C-374/14, bod 95, tiež C 34/13, bod 42). Existuje teda možnosť domáhať sa vyhlásenia zmluvnej podmienky z preventívnych dôvodov (bez práva na reštitučné plnenie). Ak spotrebiteľ vyvolá individuálny súdny spor o posúdenie zmluvnej podmienky, či nie je neprijateľná, súd ex offio zohľadňuje všetky okolnosti prípadu, aby sa dopracoval k finálnemu záveru, a to nielen z dôvodu individuálnej ochrany spotrebiteľa, ale v záujme dôležitého spoločenského cieľa. Spotrebiteľ má právo, aby jeho právne postavenie nebolo spochybňované existenciou neprijateľnej zmluvnej podmienky a v tomto slova zmysle nie je rozhodujúce, či dochádza aj k uplatneniu práv na plnenie vyplývajúcich z takejto neprijateľnej podmienky (posudzuje sa, či zmluvná podmienka je z objektívneho hľadiska spôsobilá negatívne zasiahnuť do práv spotrebiteľa), ako ani to, kedy sa spotrebiteľ domáha určenia zmluvnej podmienky za neprijateľnú, t. j. či tak činí počas plnenia záväzkov zo zmluvy alebo až následne. Danosť

právneho záujmu na zabezpečení právnej istoty, ochrany spotrebiteľa pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami nie je časovo limitovaná a takýto stav trvá, až kým dodávateľ neukončí používanie neprijateľnej zmluvnej podmienky (C-618/10, bod 52).“ (bod 26) Vzhľadom na uvedené, ani v tomto prípade sa sudy neodklonili od ustálenej praxe dovolacieho súdu.

23. Dovolací súd konštatuje, že dovolanie žalovaného je podľa § 420 písm. f) CSP prípustné, avšak nedôvodné a v časti namietajúcej nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolanie nie je prípustné. Vzhľadom na uvedené dovolanie ako celok zamietol (§ 448 CSP).

24. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v zmysle § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP riadiac sa zásadou úspechu žalobcov v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP) tak, že priznal žalobcom náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanému v plnom rozsahu.

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.